

150 éves a Győri Gázgyár

Előadás – Berkes Gábor

**NKM Égáz-Dégáz Földgázelosztó Zrt.
műszaki igazgató**

A „Győri Légszuszvilágítási Részvénytársulat” 1868 év augusztus 21.-ik napján alakult meg, a részvényesek győri polgárok voltak. A cég megalakulását követően szinte azonnal elkezdődött a gáztermeléshez alkalmas berendezés telepítése, a köz- és magánvilágításhoz szükséges gázcsőhálózat építése. A tényleges gáztermelés és szolgáltatás 1869. év elején indult meg és - hasonlóan az akkori többi magyarországi gázgyárhoz- kezdetben kizárólag világítás céljából állította elő szénlepárlás útján a városi gázt. A kezdeti időszakot követő három évtizedben a gázgyár többször cserélt gazdát, aminek hatására az 1899 évtől a gáztermelő berendezésen és városi vezetéseken nagyobb méretű bővítések történtek.

A gázgyár 1904-ig „verseny nélkül” szolgáltatta a világítási, ipari és motorikus gáz, mert a villamos világítás csak ezen időszak után kezdett elterjedni. A villamos energia elterjedése – amely ugyan nem volt olcsóbb, mint a városi gáz – a kényelem és egyszerűség miatt nagyobb számban okozott fogyasztóvesztést a gázműnek. A gázgyár a várossal kötött koncessziós szerződés értelmében a közvilágítás kizárólagos ellátója volt, de a város kiegészítésként a petróleum világítást is igénybe vette.

A gázgyár és város közötti viták arra vezettek, hogy 1911-ben a gáztársulat átengedte a gáztermelő telepet a városnak. Ezen időponttól fogva kezdődött a gázgyár és a villamos energia előállító telep közötti együttműködés, amely a gázellátó rendszer fejlesztését, bővítését is elősegítette. 1918 végén szénhiány miatt leállt az üzem, 1922-ben indult újra a gáztermelés. A gazdasági válságot átvészelve, a gázgyárral rendelkező városok között 1937-ben a gázfogyasztást tekintve Győr a harmadik helyen szerepelt, így ezzel a gázmű is előkelő helyet biztosított magának a gázgyárak sorában.

1944 áprilisában a várost ért bombatámadás a gázmű 90 %-át károsította meg, az újjáépítési időszak 1945 júniustól kezdődött, 1947 áprilisában megindult a gázszolgáltatás a város közönsége felé.

A gázgyár 1967-ban az Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt tulajdonába került és ugyanezen év július 1-től a szombathelyi és soproni hasonló üzemek összevonásával megalakult az Észak-dunántúli Gázgyártó és Szolgáltató Vállalat, Győri központtal. Intenzív beruházásokkal és az akkoriban korszerű technológiák (pl: benzinbontók) alkalmazásával folyamatos a társaság fejlődése és ezáltal a gáztermelés és gázfelhasználás a városban.

A földgáz 1975-ben érkezett meg a városba és ezzel megkezdődött a felhasználók városi gázzal földgázra való átállítása, amely az évtized végére befejeződött.